

Truhlice pokladů pro neobyčejné druhy

Rozmanitost stanovišť v biosférické rezervaci UNESCO Hornolužická krajina vřesovišť a rybníků nabízí nejrůznější podmínky pro výskyt řady druhů. V této oblasti byl prokázán výskyt více než 5 000 druhů rostlin a zvířat. V současné době je více než 1 200 z nich na Saském červeném seznamu ohrožených druhů.

Bezobratlí živočichové

Za posledních 25 let byl v biosférické rezervaci potvrzen výskyt více než 3 200 druhů bezobratlých živočichů, zejména hmyzu. Žije zde obzvláště hodně druhů vázek a divokých včel.

Obojživelníci

V biosférické rezervaci se vyskytuje 14 druhů obojživelníků. Časné zjara zní z rybníků volání kuřky obecné. Ještě nápadnější je však kvákání rosniček zelených při jejich večerních koncertech.

Ptactvo

V oblasti hnízdí až 160 druhů ptactva. Orel mořský se zde vyskytuje o mnoho hojněji, než je jinde ve střední Evropě běžné. Neobvykle často lze však slyšet nebo pozorovat též bukače velkého, hohola severního, jestřába lesního, ledňáčka říčního, lelka lesního nebo dudka chocholatého. Kromě toho navštěvuje biosférickou rezervaci více než 100 druhů tažných ptáků. V zimě na polích postávají např. severské husy a labutě.

Savci

Mezi savci, kterých je v biosférické rezervaci 62 druhů, náleží jedinečně postavení vydře říční. V oblasti hornolužických jezer žije více než stovka těchto zvířat, což představuje významnou část střeoevropské populace tohoto druhu. Také vlk je již stálým obyvatelem této oblasti.

Rostliny

V biosférické rezervaci se vyskytuje více než 1 000 různých druhů rostlin. Některé se v Německu vyskytují pouze v tomto regionu. Patří mezi ně violka slatinná nebo mečík střechovitý, jejichž nejbližší výskyt je zaznamenán ve východní Evropě.

Na cestách biosférickou rezervací

Stezky pro cyklisty a turisty

Krajina vřesovišť a rybníků, její rozmanité přírodní oblasti a vesnice jsou zpřístupněny díky síti lákavých cyklostezek a tras pro pěší turisty. Okružní trasa orla mořského vede lesy, podél luk a polí k idylicky položeným skupinám rybníků a vřesovišť v biosférické rezervaci. Oblast protínají dálkové cyklotrasy, např. Sprévska cyklostezka nebo Žabí cyklostezka.

Stezky nabízející přírodní zážitky

Hravé setkání s přírodou a působivá pozorování ve spojení se získáváním cenných informací o flóře a fauně je možné na přírodních dobrodružných stezkách Guttauer Teiche und Olbasee nebo na stezce Biologická rozmanitost a lidová historie v obci Kreba-Neudorf.

Partneři biosférické rezervace

Kvalita, regionální původ a uvědomělost v oblasti ochrany životního prostředí – to jsou hodnoty, které vyznávají partneři biosférické rezervace. Jsou certifikovanými hostiteli z oblasti ubytování a gastronomie, kteří zvláštním způsobem přispívají k podpoře hospodářských cyklů, šetrnému zacházení s životním prostředím a zachování kulturní krajiny.

Prohlídky s průvodcem, exkurze a další

Bližší vhled do přírody, kultury a udržitelného hospodářství nabízí rozsáhlý program procházek s průvodcem, přednášek, nabídek pro rodiny s dětmi a táborů pro děti a mladistvé. Tento program naleznete na adrese www.biosphaerenreservat-oberlausitz.de.

HAUS DER
TAUSEND
TEICHE

Nahlédnout
dovnitř se
vyplatí!

Ideálním výchozím bodem pro návštěvu biosférické rezervace UNESCO Hornolužická krajina vřesovišť a rybníků je Návštěvnícké centrum v místní části Wartha, obec Malschwitz.

Získáte zde cenné informace o biosférické rezervaci, rybníkářství a chovu kaprů, jakož i o soužití člověka a přírody. Přilehlá přírodní dobrodružná stezka Guttauer Teiche und Olbasee nabízí výborný způsob, jak spojit nabyté vědomosti se skvělými zážitky.

www.HAUS-DER-TAUSEND-TEICHE.de

Jak nás najdete:

Příjezd veřejnou dopravou

Do biosférické rezervace se dostanete autobusem nebo v kombinaci s vlakem.

Aktuální informace o jízdních řádech naleznete na adrese:
www.zvon.de
www.reiseauskunft.bahn.de

Tiráž:

Vydavatel | Staatsbetrieb Sachsenforst, Biosphärenreservatsverwaltung Oberlausitzer Heide- und Teichlandschaft, Warthaer Dorfstraße 29, D-02694 Malschwitz OT Wartha
Telefon | +49 35932-3650 Fax | +49 35932-36550
E-mail | broht.poststelle@smekul.sachsen.de
Internet | www.biosphaerenreservat-oberlausitz.de

Státní podnik Sachsenforst je orgán podřízený Saskému státnímu ministerstvu pro energii, ochranu klimatu, životního prostředí a zemědělství. Tato publikace je spolufinancována z daňových prostředků na základě rozpočtu schváleného poslancí Saského zemského sněmu.

Redakce | Biosphärenreservatsverwaltung
Grafická úprava | teichlandgrafik, Spreedesign Bautzen GmbH
Fotografie | s. 1 Hagen Meischner; s. 2 Mario Trampenau; s. 3, 8, 9 Dirk Weis; s. 11 n.: Bodo Hering; s. 11 d.: Torsten Kellermann
Piktogramy | Staatsbetrieb Sachsenforst
Tisk | Löbnitz Druck GmbH
Náklad | 2 000, klimaticky neutrální tisk, papír s certifikací FSC
© 2023 BR-Verwaltung, Wartha

Nationale
Naturlandschaften

Biosférická rezervace Hornolužická krajina vřesovišť a rybníků je součástí Národních přírodních krajín (Nationale Naturlandschaften, NNL), svazu německých národních parků, přírodních parků, biosférických rezervací a území divočiny.
www.nationale-naturlandschaften.de

unesco
Biosphärenreservat

Biosphärenreservat
Oberlausitzer Heide-
und Teichlandschaft

Biosférická rezervace v zemi tisíce rybníků

STAATSBETRIEB
SACHSENFORST

Freistaat
SACHSEN

Kulturní krajina, kterou stojí za to chránit

Na východě Saska se nachází Biosférická rezervace UNESCO Hornolužická krajina vřesovišť a rybníků. Leží v zeleném srdci Lužice, uprostřed stejnojmenné krajiny a rybníků a rozkládá se mezi oblastí tzv. Hornolužických luhů a niv (Oberlausitzer Gefilde) na jihu a Lužických jezer (Lausitzer Seenland) na severu. Hornolužická krajina vřesovišť a rybníků vznikala po staletí lidskou činností. Slovanští osadníci, kteří se zde usazovali od roku 600 n. l., nazývali zemi pokrytou bažinami a lesy „Łužica“ (bažinatá krajina). Odtud označení „Lausitz“ (Lužice). První písemná zmínka o zakládání rybníků pochází z roku 1248. V 15. a 16. století představovalo již rybníkářství důležité hospodářské odvětví a platilo za velmi výnosnou formu využívání krajiny. Tradiční rybníkářství utváří charakter této kulturní krajiny dodnes. Oblast působivě charakterizuje více než 350 rybníků usazených v dunových lesích, mokřady, skrovná pole, říční nivy a vřesoviště. Vše dohromady tvoří rozmanitou mozaiku suchých a vlhkých biotopů pro vzácně se vyskytující druhy zvířat a rostlin.

Biosférické rezervace UNESCO – celosvětová síť

Biosférické rezervace jsou modelové oblasti pro udržitelný rozvoj a uchovávají přírodní a kulturní krajinu v rámci programu UNESCO „Člověk a biosféra“ (MAB). Přispívají k ochraně přírodních oblastí včetně živočišných a rostlinných druhů, které se zde vyskytují. Kromě toho vyžadují a podporují udržitelné hospodaření. Prostřednictvím projektů a iniciativ v dané oblasti, týkajících se např. propagace místních produktů, udržitelného cestovního ruchu nebo podpory ekologického zemědělství, přispívají biosférické rezervace k vytváření regionální přidané hodnoty, a tím i pracovních míst, zejména ve strukturálně slabých venkovských regionech. Vedle toho jsou prostorem pro trávení volného času, odpočinek či zážitky v přírodě a jsou místem pro udržitelný rozvoj a zkoumání životního prostředí.

V Německu existuje v současné době 18 biosférických rezervací (stav v roce 2022), 16 z toho je uznávaných organizací UNESCO. Na celém světě se nachází 727 biosférických rezervací UNESCO v 131 zemích. Každých deset let kontrolují národní komise MAB pokrok v rozvoji oblasti a rozhodují o jejich setrvání na seznamu uznávaných oblastí UNESCO.

Čísla a fakta

- Rozloha:** 30 102 ha
- Založení:** 1994 zajištění ochrany biosférické rezervace
1997 ustanovení podle zemského zákona o ochraně přírody
- Uznáno:** v roce 1996 jako 13. biosférická rezervace UNESCO v Německu
- Počet obyvatel:** cca 9 000 v 59 vesnicích
11 správních jednotek, dva okresy
- Nadmořská výška:** 80–180 m n. m.
- Zvláštnosti:** dvojjazyčná obydlená oblast (němčina a lužická srbština), zahrnuje oblasti někdejších hnědouhelných povrchových dolů, největší ptačí rezervaci v Sasku a největší oblast chráněných přírodních stanovišť a druhů v Sasku, je tak součástí evropské sítě NATURA 2000

Zonace biosférické rezervace

Biosférické rezervace jsou oblasti, které je třeba chránit a rozvíjet jednotně. Za účelem realizace různých cílů a funkcí jsou prostorově rozděleny do tří zón.

Jádrová zóna

(chráněná krajinná oblast a oblast chráněných přírodních stanovišť a druhů)
Ve středu pozornosti je zde nerušená příroda. Veškerý prostor je bez jakéhokoli využívání ponechán svému přirozenému vývoji a nabízí útočiště druhům, jež jsou citlivé na nejrůznější vyrušení. Vstup do této oblasti, vyjma vědeckých účelů, není dovolen.

Nárazníková zóna

(chráněná krajinná oblast a oblast chráněných přírodních stanovišť a druhů)
V tzv. nárazníkových zónách probíhá šetrné hospodaření, jehož primárními cíli je ochrana druhů, péče o biotopy a jejich rozvoj.

Přechodová zóna

Zde je středobodem člověk. Pohostinství a zemědělství se však musejí rozvíjet tak, aby stejným způsobem zohledňovaly nároky přírody i člověka. Tak zůstane harmonická kulturní krajina zachována. V této zóně se nacházejí též oblasti, v nichž se příroda může vzpamatovávat z někdejší nadměrné exploatace.

Jak se chovat v biosférické rezervaci

Biosférické rezervace jsou oblíbenými cíli dovolených a výletů nabízející nerušený zážitek z přírody s pozorováním zvířat a odpočinkovými procházkami a túrami. Aby to tak zůstalo, dbejte, prosím, následujících pravidel chování pro zajištění vlastní bezpečnosti a ochrany fauny i flóry.

- Nescházejte z cest. Pro svoje túry a procházky využívejte značených cest.**
- Chovejte se klidně a ohleduplně. Zvyšuje to vaše šance zahlédnout nějaká zvířata.**
- Psi jsou vítáni, ale ved'te je, prosím, na vodítku.**
- Neodhazujte odpady! Plastové obaly mohou být pro divoká zvířata smrtelnou pastí.**
- Z přírody si nic neodnášejte! Sběr hub a lesních plodů je v malém objemu přípustný.**
- V lese ani na nivách nerozdělávejte oheň.**
- Kempujte pouze na vyznačených místech k tomu určených.**
- Nepoužívejte drony ani modely letadel žádného druhu. Fotografujte pouze z cesty, aniž byste vyrušili příslušný zvířecí a rostlinný říše.**
- Rybařte pouze na vyznačených místech! Rybaření bez platného rybářského lístku resp. povolenky od správce rybníků není v rybnících biosférické rezervace dovoleno.**
- Pozor! Všimněte si stromů, které hrozí vyvrácením, a odpadávajícího mrtvého dřeva. Používání cest je na vlastní nebezpečí.**

